

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto

v Kranju (tiska Iv. Pr. Lampret izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikus).

Velja za celo leto 4 K in se plačujejo naročninain-, serati naprej. Vsi ro kopisi pisma in druga pošiljatve naj se pošiljajo na uredništvo in upravištvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petit-vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vln.

Štev. 18.

V Celovcu, v soboto, dne 3. septembra 1910.

Leto III.

Razmere na Koroškem.

V.

Sedaj pa nastaja vprašanje, kakšno stališče zavzemajo koroški Slovenci napram temu zatiranju? Ali si res ne morejo nikakor pomagati? Ali so tudi oni privezani na skalo, kjer jim požrešne harpije trgajo srce iz prs? Kaj so storili in kaj še delajo v svojo obrambo? Predno si hočemo dati odgovor na ta vprašanja, oglejmo si nekoliko splošno stanje, njih gospodarski položaj. Slovenci se prebivajo kompaktno v lepi junski dolini, v Rožu in ob Zili. Lahko rečemo, da so najlepši kraji še v njihovi posesti. Vsa velika junska ravnina, divna rožna dolina in tudi najlepši del zilske doline. Tudi romantične planine, savinjske Alpe, ponosni Obir in vsa vrsta v nebo kipečih velikánov ob rožni in zilski dolini se lahko šteje še k slovenski posesti. V teh krajih v vaseh in raztrešenih gorskih hišah še biva slovenski živelj miren in skromen ter potrpežljiv in pokoren in ponižen proti gosposki. Seveda je naseljenih ze tudi po deželi med Slovenci vse polno tujcev, oziroma so to domačini, ki so našeljeni s tujim perjem; da celo v slovenske gore se je prikradel že tuji mrčes; v Karavankah imajo Nemci svoje planinske kočé in na nesramen način so že začeli kršćevati slovenske gore z nemškimi imeni in jih lastiti zase.

Po večini je prebivalstvo pri Slovencih kmetškega stanu; srednji posestniki tvorijo glavni element, veliki posestniki pa so deloma že nemčurji, kajti šega je pri koroških Slovencih, da mora vse, kar je imovitejše, biti tuje. Če hočeš komu imponirati ali pozornost potegniti nase, treba je samo nemški govoriti ali lomiti par nemških stavkov; to te že postavlja na neko višjo stopinjo in vsakdo ima respekt pred teboj. M.šćanstva koroški Slovenci nimamo; je semtertja še slovenskih trgovcev in gostilničarjev, a so le redki; uradnikov tudi imamo nekaj, toda v službi nemško-nacionalnih oblasti se

ne smejo in tudi ne upajo geniti. Edino inteligenca je duhovščina, ki je ostala zvesta svojemu narodu in se je pri vseh prilikah potegovala za njegove pravice in ni čuda, da se je radi tega vsakemu Slovencu priljubila, nemškutarjem in Nemcem pa bila trp v peti. V zadnjem času se pa kaže v tem oziru tudi že slaba stran. Par štreberjev hoče upeljati i na Koroškem kranjski klerikalizem, to rkrano našega narodnega telesa. V zadnjem času smo pridobili tudi že nekaj učiteljev, a v okovih nemškega terorja se ne morejo geniti.

Pretežno večino Slovencev tvori torej na Koroškem kmetški element; posli in delavci pripadaje ravnótake k slovenskemu življu. Kakor povsod na deželi, je tudi na Koroškem ljudstvo jako konservativno. Ideje in vprašanja, ki prevevajo moderni čas, si pridobivajo le počasi tal; posebno v gorskih krajih, ki so bolj oddaljeni od prometa, ljudstvo nima nobenega smisla za moderna vprašanja. Narodnostna ideja se mu zdi nekaj popolnoma nepotrebnege in tudi političnih pravic ne ume ceniti. Vsa politika se mu zdi nekaj neumnega in nepotrebnege. Seveda povsod po slovenskem Koroškem ni tako; nekateri kraji so v tem, drugi v drugem oziru bolj napredni. Če hočemo označiti slovensko koroško ljudstvo z ozirom na narodno in politično zavednost, se nam je treba ozirati na posamične okraje. V podjunski dolini, pliberški in velkovski okolici je v narodnem oziru še najboljšé. V teh krajih se nahaja lepo število posestnikov, ki se zavedajo svoje narodnosti, ki umeje vsaj kolkortoliko politična vprašanja, se zanimajo za časnikarstvo in čitajo še precej. Vmes pa je seveda tudi vse polno zagriženih nemčurjev, ki so v političnem oziru tudi dobro izšolani, ali pa držijo vsled gospodarske odvisnosti z nasprotniki. Tretji del je pa narodno nezaveden in brezbrizen. Drugačne so razmere okolu Celovca pri Grabstanju in v Rožu. V teh krajih je kmetško ljudstvo šele v zadnjem času polagoma pričelo misliti o narodni

ideji in par slučajev napredka v teh krajih v narodnem smislu moramo konstatirati. Več se bo dalo morda doseči še na gospodarskem polju. Toda o tem pozneje. Beljaška okolica stoji tudi na bolj slabih, nego dobrih nogah. Redki so posestniki z narodno samozavestje, pač pa je še dokaj mož takozvano stare korenine, ki vsled svojega konservativizma odbijajo od sebe tudi nemškutarške novotarije. V zilski in kanalski dolini je slovenske ljudstvo po večini še nezavedno in še spi narodno spanje. Izjeme so pač tudi tukaj, ki se zavedajo svojega rodu. Zasejani pa so tudi ti kraji s tujo navlakó, ki z vneto deluje na penemčevanje.

Ljudsko štetje.

Vlada je izdala naredbo o letošnjem ljudskem štetju. Kakor smo svoj čas poročali, se je vlada v parlamentarnem odseku pozvala, naj poskrbi, da se bo namesto dosedanjege občevalnega jezika zapisoval materinski jezik. Za Bienerthovo vladó pa so sklepi toliko kolikor bob ob steno. S svojo naredbo kratkomalo odklanja zapis materinskega jezika in vse ostane v tem oziru pri starem. Vlada se dela, kakor bi to bila brezpomemba malenkost, radi katere mi treba novotarij, pa pravi, da se tak občevalni jezik večinoma vjema z materinskim.

Ta opazka ni resnična. Po vseh mešanih krajih rabijo večine vsa mogoča sredstva, da bi prisilile manjšine, naj zapisujejo jezik večine kot občevalni jezik. Za slovenski narod, ki je večinoma pomešan z drugimi plemeni, z Nemci na Štajerskem in Koroškem, z Italijani v Trstu, Istri, Gorici, je to velikega pomena. Vsak otrok ve, da je po dosedanji praksi na tisoče Slovencev vpisovale nemščino, oziroma italijansčino za svoj občevalni jezik. To se tudi letos lahko zgodi in tisti, ki na noben način nočejo opustiti rubrike občevalnega jezika, žele da bi se to zgodilo. Zakaj drugače bi bilo nezmislno, upirati se popisovanju materinskega jezika.

PODLISTEK.

Lov na srnjake.

V loviščih na Koroškem, v kolikor so v naših rokah, je poleg divjege petelina brezdvomno srnjak najimenitnejša žival, katero lovimo; saj so lovišća, v katerih se drže stalno divji kozli, povsem v rokah nemških plemenitašev. Ni čuda torej, da vsak lovec hodi pri nas najrajši na lov na srnjake. Njih število se raditega vidno zmanjšuje; to pa tembolj, ker mnogi najemniki naših lovišč mislijo, da smejo v najetem lovu brez vsakega preudarka kar tjavendan postreliti vse, kar v njih lovišču leze in gre. Ti neizobraženi lovci namreč popolnoma pozablajo, da je njih sveta dolžnost kot lovcev, da goje in negujejo v najetem lovišču divjácino z vso marljivostjo in ljubeznijo, katera dolžnost je večja in tehtnejša nego njih pravica do lovljena.

Lov na srnjake je dovoljen od 15. julija pa do konca meseca januarja, koze se sme streljati samo y posebnim dovoljenjem politične oblasti, streljanje mladih kozličkov pa je seveda sploh prepovedano. Samo brezvesten lovec je v stanu, da prestopi te zapovedi, katere bi se lahko le še bolj poostrile nego olajšale.

Srne imajo navado, da se črez dan drže v hladnem, temnem in gostem gozdu ali v kaki goščavi. Zvečer ob lepih dnevih, navadno šele po solčnem zahodu, yčasih celo šele, ko se že prav mráči, ob deževnih dneh pa še pred večerom, za-

puste oni kraj ter se gredo past v kako bližnje s zeleno travo obraščeno posekanje ali pa še rajši na bližnje njive; oves, deteljo, fižol ljubijo posebno. Od tod se vrnejo ali še taisti večer v goščavo ter gredo drugi dan pred solčnim vzhodom zopet po ravnoisti poti na taisti prostor past ali pa ostanejo čez noč na paši, katero zapuste v tem slučaju šele drugo jutro, navadno kmalu po solčnem vzhodu.

Nalog lovca je, da izsledí tako oni kraj, kjer se drži srnjak čez dan, kakor onega, na katerega se hodi past. Ravnotako važna pa je za lovca tudi pot, katero prehodi med omenjenima krajema srnjak stalno vsak dan.

Na podlagi omenjenih dveh krajev ali bivališć in na podlagi pota, ob katerem menjava srnjak svoji bivališći, razločujemo lahko tri različne načine, po katerih moremo streljati srnjake.

Kakor rečeno, se drže srnjaki čez dan v gozdu po goščavah. Ako so lovcom take goščave znane, prirede lahko po dnevi lov na srnjake z gonjačem. Pri tem načinu lova postavijo se lovci ob pota, ob katerih menjavajo sicer srnjaki ponavadi zvečer in zjutraj svoje bivališće; gonjač pa hodi mirno po goščavah, v katerih se drže srnjaki, brez vsakega vpitja; samo tupatam naj malo zakašlja ali pa naj stopi na suho vejo, da se zdrobi. Raditega se srnjak sicer ne bo vznemiril in poplašil, pač pa bo mirno vstal ter šel po njemu še vajeni poti naprej — naravnost pred lovčovo puško.

Pri nas najbolj udomačeni, navadno tudi najuspešnejši, pa tudi v lovskem oziru najboljši

način, kako da naj streljamo srnjake, je takozvani «pirš». Ta beseda sicer ni zrastle iz slovenske korenine, temveč smo si jo s posredovanjem Nemcev izposodili od Italijanov, vendar pa se je take udomačila pri nas, da je trpimo prav radi, vsaj pa tudi nimamo domačinke, ki bi tako hitro tolike povedala.

Zvečer, ko se mráči, in zjutraj, ko se dani so srnjaki «vsi zunaj». Pasejo se po posekanjih, najrajši pa po njivah in po travnikih. Ob tem času napravi lahko lovec sam zase lov na srnjake. S puško — ne na rami — ampak v roki, za vsak slučaj pripravljen, leze in se plazí ob gozdu, ob posekanjih, od njive do njive, od travnika do travnika, od turščice do fižola, od fižola do ovsá; ne da stori koraka, da bi ne obstal ter se pazno ozrl s svojim dalnogledom na vse strani. Zdaj razgleda sredi ovsove njive nekaj rmenega. Z dalnogledom se takoj prepriča, da je lep, rejen srnjak; pa tudi ta je že lovca slišal; privzdignil je glavo ter poslušá. Toda lovec stoji nepremično kakor bi štrlel na njegovem mestu star razdrapan štor proti nebu. Vse je tiho; le izza gora se sliši zvonjenje; srnjak povesi zopet glavo ter se pase dalje; tedaj vzdigne lovec svojo puško, pomeri in sproži. — Lepo se sliši odmev strela — v ovsu pa leži krasen srnjak, smartno zadet, na tleh. Ta način tega streljanja srnjakov imenujemo v čzjem pomenu «pirš».

Sicer pa imenujemo tudi tretji način, po katerem streljamo navadno srnjake «pirš». O tem in o drugih načinih pa prihodnjič. Konec prih.

Nikakor pa ni vseeno, če se dobi zanesljiva statistika narodnosti ali ne. Nejasnost razmer je skrivna, da se nikakor ne more priti do ureditve narodnega vprašanja v Avstriji. Vlade same se, kadar je na dnevnem redu narodno vprašanje, rade izgovarjajo, da ni zadostno znano razmerje narodnosti, vendar pa nočejo poskrbeti, da bi se doseglo to znanje.

Veliko vlogo igra navadna statistika v šolskem vprašanju. Neštete so občine, v katerih n. pr. slovenski otroci ne morejo dobiti slovenske šole, ker ni statistično popisanih dovolj Slovencev, dasi jih prebiva v dotičnem kraju več nego jih je po zakonu treba za ustanovitev šole.

Pri določitvi volilnih okrajev po novem volilnem zakonu so bili Slovani v splošnem prikrajšani, ker vladna statistika narodnosti, sestavljena na podlagi občevalnega jezika, ni soglašala z dejanskim položajem.

Sploh pa si ni lahke misliti večjega nezmisla nego mnogonarodno državo, ki sama ne pozna razmerja svojih narodov, in pa dejstva, da narodi sami ne vedo zanesljivo, koliko imajo svojih članov in kje jih imajo.

Proti namenu, ki se skriva v ohranitvi občevalnega jezika, je za sedaj le ena pomoč: Vsak Slovenec, pa naj živi kjerkoli, mora zapisati slovenščino kot svoj materinski jezik. Vsem Slovencev priporočamo ne le, da to sami store, ko bo štetje, ampak da povsod agitirajo v tem zmislu in zlasti v mešanih krajih pouče svoje brate, da je postena narodna statistika nujen pogoj, če hočejo kdaj doživeti v tej državi urejene narodne razmere.

Ljubljana — brez župana.

Širom slovenske domovine je dobro znano ime državnega poslanca in dosedanega župana slovenske prestolnice — Ivana Hribarja. Petnajst let je načeloval beli Ljubljani, ki se je z njegovo pomočjo opomogla iz strahovitega potresa in se razvila v lepo novodobno mesto, a letošnje, šeste njegove izvolitve za župana vlada ni priporočila cesarju v potrjenje. S tem je vlada zadala najhujši udarec ne le ljubljanskemu mestu, katerega si brez župana Hribarja skoro misliti ne moremo, ampak tudi vsemu slovenskemu narodu, ker je na ta način ponižala enega izmed najodločnejših in najdelavnejših naših poslancev. To je izraz efektivne vsenemske politike proti neljubemu ji narodnjaku, ki si je upal tudi javno priznati svojo slovansko zavest, na drugi strani pa posledica one nesrečne politike na Kranjskem, ko so se voditelji S. L. S. dejansko zvezali z nemško kranjsko vlado, samo da pade njih politični nasprotnik — Slovenec. Da bi se v zadnjem trenutku preprečil Hribarjevo potrjenje, si je «Slovenec» izmislil celo velesrbako zaroto v Ljubljani.

«Slovenec» sicer hinavsko zatrjuje, da je S. L. S. nedolžna na nepotrditvi Hribarjevi; da je celo protestirala na najmerodajnejših mestih proti nepotrditvi, ko so se oglašali dvomi o potrditvi. O, «Slovenec» vse hinavstvo ne pomaga nič! — Baron Schwarz je predlagal nepotrjenje, on pa ne stori ničesar brez privoljenja slovenskih klerikalcev in Nemcev. Zato se «Slovenec» v resnici veseli nepotrditve in sodi, da je to velik korak za ojačenje klerikalne stranke v Ljubljani. Vlada in Nemci vidijo v napredni stranki edino pravo slovansko stranko, zato so jej hoteli dati velik udarec z nepotrditvijo župana tor tako pomagati slovenskim klerikalcem, ki za groše iz nemške sparkase uganjajo protislovensko politiko z najpodlejšimi denunciacijami, do večje veljave v Ljubljani. To je pribito. Vlada in Nemci bi radi videli na ljubljanskem magistratu klerikalnega kimovca za župana, potem bi bili srečni, potem bi cvetelo nemštvo v Ljubljani. Odtod gonja proti Hribarju po «Slovencu», odtod nepotrjenje, katero imajo na vesti v prvi vrsti slovenski klerikalci!! — Nadejamo pa se, da napredna Ljubljana premaga vse tri omenjene združene faktorje ter jim pokaže, da so se zaman trudili in spletkarili!

Bivši župan Ivan Hribar je izdal na prebivalstvo ljubljansko oklic, katerega je vlada dvakrat zaplenila. V tretjič je izdal na to naslednji oklic: «Častiti someščanje! Dobil sem uradno obvestilo, da Njegovo Veličanstvo ni blagoizvolilo potrditi soglasne moje šeste izvolitve za župana ljubljanskega. Z drugimi besedami rečemo: vlada ni moje soglasne izvolitve predložila cesarju v potrjenje. Ča-

stitim someščanom pojasnim o danej priliki ves položaj; danes jih moram prositi, naj opuste vse, karkoli bi utegnilo, biti všeč onim, ki so provzročili, da moja izvolitev ni bila potrjena. Hudi časi so nastopili v Avstriji za one Slovane, ki se ne dajo zlorabljeni za slepo orodje oficijalne vsenemske politike. Toda treba je ohraniti mirno kri, vsakršna razburljivost, pa naj bi bila še tako upravičena, ter tudi zakonito utemeljena, naj izostane. Častite someščane zatorej prosim, da prepustite vse nadaljnje ukrepe izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke; obenem pa tudi naj se ne dajo zapeljati k preglasnemu izražanju svojih čutil, kajti ondi, kjer hočejo, lahko vsako stvar zlorabijo. Sicer pa, častiti someščani-somisljeniki: narodne zavednosti in slovanske vzajemnosti med nami Slovenci ne izkoreninijo več nobena sila. V Ljubljani, 22. avgusta 1910. Ivan Hribar.»

* * *

V torek se je pa ljubljanski občinski svet sešel, da zavzame svoje stališče napram te vladni odredbi. In storil je, kar je bilo edino pravo: izvolil je vnovič državnega poslanca Ivana Hribarja svojim županom. Izvoljen je enoglasno. Na to je gospod župan sprejel zopetno izvolitev in v krasnem govoru obrazložil vzroke. To je bilo v torek zvečer. A naša ponavadi tako komodna in počasna vlada je postala kaj nervozna. Že v sredo v jutru je razpustila občinski svet ljubljanski in nastavila komisarja, Nemca seveda. Da imajo pri vsej stvari klerikalci osobite njih vodja Šuštersič, svoje prste vmes, je očitno. Ako je pa bil ta čin vlada previden, se bo videlo jeseni, ko začne zborovati državni zbor. In že sedaj je gotovo, da bo ta nepotrjenje za ministrskega predsednika barona Bienerttha precej kisló jabolko in morda tudi — kamen izpodtaknenja. Saj v tem slučaju ne pride samo v poštev, da se Ivana Hribarja ni potrdilo, onega Hribarja, ki je za povzdigo in procvit nas vseh Slovencev na kulturnem in gospodarskem polju morda več storil, kakor mnogo drugih, ampak poglavitno je tudi to, da se ni potrdilo župana Ivana Hribarja, ki si ga je izvolila avtonoma Ljubljana županom. Živimo pa vendar v monarhiji in ne v absolutni državi, torej ima ljudska volja kaj veljati. Če se pa uganjajo taki poizkusi na račun avtonomije, je potemtakem ista samo na papirju in treba bo prav energično dokazati, da si ves slovanski narod, brez razlike strank, kaj takega ne pusti dopasti. In da se bo to dokazalo, zato je poskrbljeno.

Dopisi.

Borovlje. Naša koroška klepetulja «Freie Stimmen» je izdala v posebni prilogi (22. avg. 1910) «kritične» zgodovine boroveljskega konsumnega društva v maniri velikega učenjaka žida Friedjunga. Škoda za papir!

Velikovec. «Mir» prinaša vest, da «Narodni dom» ne bode imel naročenega več «Käntner Tagblatta». Tako je prav! Ta list je požrl veliko slovenskih goldinarjev in kronic, zato pa jezdi zdaj po Slovencih. Obžalujemo, da prihaja izpoznanje tako pozno, kajti prihraniti bi si bili mogli trpke besede, s katerimi smo itak nekaj časa čakali.

Velikovec. Za stalnega učitelja na tukajšnji šoli je bil imenovan znani kričač Haus Wiegele. Wiegele je sicer sin slovenske matere, ali dal je v najema svoje žabje grlo nemškemu Volksratu in vpije pri vsaki priliki: heil. Za to mesto se je potegoval tudi slovenski učitelj gospod Košir. Gosp. Košir nadkriljuje, kar se tiče zmognosti, daleč Wiegele, gospod Košir ima izkušnjo iz slovenščine in še več drugih izkušenj, gospod Košir ima tudi veliko več službenih let. Pa to pri nas na Koroškem seveda vse skupaj nič ne pomaga, pri nas je vse to le formaliteta. Zdi se nam, da je res, da so razpisana pri nas boljša učiteljska mesta le za Nemce in nemškutarje. Slovenske učitelje se vsepovsod zapostavlja; dela se jim vsepovsod krivica.

Spodnji Rož. (Vojaščina.) Zadnji čas imamo po celem Spodnjem Rožu same vojaške tabore. Vojski, konjeniki kakor tudi peši hodijo k strelnim vajam v Glinje, konjeniki pa imajo svoje vaje tudi pri Dravi, kjer se vadijo v tem, kako spravljati konje čez Dravo. Ko omenjam te vojaške vaje, čutim potrebo, povedati javnosti zopet krivično postopanje vojaških oblasti napram Slovincem. Dokler so imeli tamošnji lov Nemci v rokah, so dobivali tudi redno odškodnino, ker se s streljanjem prepoji divjačina, sedaj pa, ko smo dobili ta lov Slovenci, se nam je kar naenkrat odpovedala ta podpora. Kako pridemo Slovenci sedaj do tega, plačati za lov več kot prej Nemci. Kakor je samoobsebi umljivo, si kaj takega ne damo kar tako dopasti in k sreči imamo še višje oblasti, kakor so naše koroške in nemški «Volksrat».

Glinje. (Občinske volitve.)

«Mi vstajamo... Posledoji čas!
Mi nočemo umreti.
Mi hočemo živeti!...»

S tem prepričanjem v srcu smo zšli na 29. avgust, ko so se imele vršiti volitve v občinski zastop. Dosti skrbi in truda nas je stal do zdaj dan volitve in dolgotrajne priprave so nam upravičeno vznemirjale srca. Toda, kar se je zgodilo letos pri teh zadnjih volitvah, je menda prvi pojav v zgodovini ljutih narodnih bojev ob slovensko-nemški meji. Začuden so se pogledovali slovenski volilci, ko so prišli na volišče, videli so tu samo svoje pristase, o nemškutarjih pa ni bilo ne sluha ne duha. Vrgli so bili namreč puško v koruzo, in niti enemu ni dišalo, priti vsaj pogledat, kako in kaj se godi na volišču. O, tali so doma, kakor lisica v luknji, če sluti pretečo nevarnost. Pokazalo se je v pravi luči, kdo ima v slovenskih Glinjah prvo besedo. Sic r bi se pa bili lahko poprijeli z nasprotniki, kajti delali smo v toliko, da je bila takrat zmaga za nas zagotovljena. Volili so se v odbor močje krepkega značaja, trdne korenine, ki bodo možna opora narodnemu življu v Glinjah samih, na drugi strani pa tudi celi borovski okolici. Omeniti se mora še, da so prišli izmed častnih občanov gg. dvorni svetnik dr. Ploj, vladni svetnik Iv. Scheinig, dr. Brejc, dr. Müller, ter oče narodnega življenja in slovenske misli v Glinjah, velezaslužni g. Lovro Zblačan. In tem in vrlim volilcem krepak nazdar!

Kotmaraves. Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaraves in okolico priredi v nedeljo, dne 18. septembra 1910 ob 3. uri popoldne pri gosp. Matiju Prosekarju na Plešivcu veselico, pri kateri sodeluje slovensko pevsko in tamburaško društvo «Strel» in slov. tel. društvo «Sokol» v Borovljah. Vabijo se vsi rodoljubi in prijatelji Ciril-Metodove družbe. Veselični odbor.

Tamburaški odsek «Sokola» v Borovljah napravi dne 18. septembra veselico z tamburanjem in petjem pri g. Prosekarju na Plešivcu. Bratje Slovenci, pridite v najobilnejšem številu!

Šmarjeta v Rožu. Telovadno društvo «Sokol» v Borovljah je gotovo izmed vseh slovenskih društev koroških eno najdelavnejše. V nedeljo, dne 21. m. m. je priredil čvrsti borovski «Sokol» pešizlet k nam na Ivovcu. Tako lepo zraščeni, pomosnih slovenskih mladeničev res se nismo videli pri nas. Iz tega se pač vidi, kako lepo vpliva telovadba na človeka. Mladi slovenski vojski so primarširali v krasnem sokolskem kroju, vsi pokonci glave. Pokazali so pa tudi, kaj so že dosegli v telovadbi. Proizvajali so celjske proste vaje s tako spretnostjo in gibčnostjo, da se nismo mogli dovolj načuditi. Občudovali smo pa tudi strogo sokolsko disciplino, ki jo lahko primerjaš z vojaško. Da je bilo ljudstvo za «Sokole» zelo navdušeno, je samoobsebi umljivo. Upamo, da nas borovski «Sokoli», ki so tako hitro postali naši prijatelji, še večkrat obiščeje. Prepričani naj bodo, da jih bomo vedno sprejeli z odprtimi rokami. Obisk pa povrnemo vrlim borovskim «Sokolom» s tem, da se v lepem številu udeležimo tombole in veselice, katero priredi borovski «Sokol» dne 9. oktobra na Trati pri Cingelcu v svoji telovadnici. Čilim borovskim «Sokolom» krepak «Na zdar!»

Resnik pri Borovljah. Po Borovljah in po celi borovski okolici znani Domej, ki se je bil vdal pijančevanju radi žalostnih dogodkov iz njegovih mlajših let, je našel svojo smrt v valovih Drave. V Medborovnici so ga pri brodu zapazili in potegnili iz vode.

Glinje. Na Rutah pri Ogrizu se je ponesrečila v mlinu neka deklica. Zmečkalo ji je glavo.

Borovlje, Pisec nemške brošure: «Die Auslieferung des Ferlacher Konsumvereines an die Slovenen» trdi, da so se Slovenci pred občnim zborom konsumnega društva hoteli združiti z Nemci oziroma nemškutarji proti socialnim demokratom. Pozivljamo pisca imenovane brošure, naj pove imena tistih Slovencev, ki so se v tej zadevi dogovarjali z nemškutarji, sicer ga imenujemo nesramnega lažnika.

Spodnji Rož. Pred par leti so hoteli Brejc, Podgorc in Krek zapeljati slovenske koroške posojilničarje, da bi pristopili k nemški klerikalni zadružni zvezi. Vsled odločnega nastopa naših narodnjakov se je to preprečilo. Zdaj pa je nastal pri tej zvezi velik «krah», radi katerega vzdigujejo ljudje denar iz nemških klerikalnih posojilnic. Razumljivo je, da bi tudi slovenske posojilnice trpele radi tega, če bi se svoj čas ta protinarodna nemško-klerikalna nakana in namera posrečila lepi trojici «narodnih voditeljev» kakor so Brejc, Podgorc in Krek.

Podgora. Pri zadnjem zborovanju v zadevi podljubelske skupne posesti, katero imajo vase Kožentavra, Podgora, Resnik in Goriče, se je sklenilo, to posest razdeliti med posamezne solastnike. Z enkrat smo poročali, da večina ni bila zadovoljna s sedanjim gospodarstvom, zato je stvil Miha Turk predlog za razdelitev. Zanimivo je, da so Nemci iz samega osebnega sovraštva temu predlogu nasprotovali in tudi nekatere druge za seboj potegnili, češ, da pride razdelitev predraga. Pozneje so pa vendar uvideli, da je še cemejše, kakor pa sedanje gospodarstvo. Zato je večina končno vendar potrdila predlog o razdelitvi in s tem dala zadoščenje M. Turku.

Boj za konzum v Borovljah.

Nemci javkajo!

Auslieferung des Ferlacher Konsumvereines an die Slowenen! Ljudje božji, pomislite, kakšna nesreča! Nemški Mihel, zaspanè, kje si bil in spal? Izribaj si oči in na noge, glej, Nemci so v nevarnosti! Vse se podira in poka, Slovenci († † †) in rdečkarji (nemški!) so skup potegnili in bijejo po nas revnih Nemcih, ki smo jim pomagali v svoji poštenosti na noge, ki smo jim vse na besedo verjeli! Hinterhältigkeit, Häaselei, Verrat, Auslieferung! Gewehr herrraus!...

To je torej najnovejša nemška pesem. Dragi Slovenci, ki vam je sreča toliko mila, da vam te pesmi ni treba poslušati, hvalite boga, da se vam ni treba bati za posluš. Kajti Nemci, ljubljenci Wuotana, znajo svojega velikega boga posnemati v grmenju. Najbolj pa, če so plačani in še mnogo bolj zagrmijo, če jim kak pričakovan, bogat plen uide. Še zverina najbolj tedaj tuli, če je lačna, Nemci pa itak niso nikdar siti. Kaj se je torej zgodilo, da je toliko grmenja in tuljenja v teuto-burskem lesu? Pomislite, borovsko konsumno društvo, ki ima lepo lastno poslopje, ki je imelo Warenabsatz blizu 228 tisoč krom in čigar Reservefond iznaša 45.320-99 kron, pomislite, vse to je slo za Nemce fuč «auf Nimmerwiedersehen», odnesli pa se neminljivo sramoto in razkrinkalo se jim je vse hinavstvo. Sedaj torej razumemo, da se za tako kalamiteto že izplača kričati, pa naj poti grlo! Zakričali so in izdali kot prilogo vsememskih koroških listov 18 strani obsegajočo, duhomorno kolobocijo, ki v dolgovoznem naslovu pravi v eni sapi, da se je borovski konzum izročil Slovencem vsled zahrbtnosti nemškega voditelja rdečkarjev in da se je kot odgovor na to ustanovil nemški Rosentaler Wirtschaftsverein.

Kaj Nemci pišejo?

Ker je predolgočasno in nam primanjkuje tudi prostora, da bi se pečali z ono kolobocijo v celem obsegu, hočemo iz nje posneti samo glavne misli. Stvar se obsoja itak že sama na sebi in so pozorni čitatelji sami zapazili mnogo protislovja v tem, da so glavna fakta zavito povedana ali pa sploh zamolčana, ona namreč, ki govorijo tako glasno proti nemškemu gospodarstvu in obsojajo ostudno gonjo. Da nam pa Nemci ne očitajo zopet «Schweigsamkeit», zato hočemo govoriti glasno in odločno.

Glavne misli, rekel bi dogme omenjenjega nemškega letaka so sledeče:

Delavci niso ustanovili konsumnega društva!

§ 16. društvenih pravil je bil sprejet «lediglich aus Versehen»! Bolj drzno in debelo se menda sploh ni mogoče lagati in resnico na glavo postaviti! Da bi pa dotični mazač, ki je celo klobasarijo skrpučal, prinesel vsaj kak navidezen dokaz, je sklanfal nekaj skupaj, za kar mu marsikateri večji liferant ne bo hyalezen. Obsoja oni «Verlegersystem», pod katerim so trpeli delavci pred ustanovitvijo konzuma. Ogris, Rasser itd., ali se to ne tiče vas? V isti sapi, ko piše, da so ti «Verlegerji» delali na vse kriplje proti konsumnemu društvu, hoče dokazati, da so društvo ustanovili mojstri (Meister). Vsi Borovljanci, ki poznajo tedanje razmere in tudi na nemški pisave, se bodo temu zofizmu in zavijanju resnice le smejali. Seveda «mojstri», kakor jih razume učeni mazač, to naj bi bili: veliki liferantje, doktorji, uradniki, strokovni učitelji, trebušni mesarji, forštnarji in predvsem pa Rieger sam. Oni «mojstri» pa, ki so ustanavljali društvo, so si ravno na razliko od prej omenjenih «mojstrov» pridejali ime delavec, se tega imena niso sramovali, kakor bi nam danes rada natvezla neka učeno-puhla glavica, ampak so ravno to možato in namemoma, pa ne morda «aus Versehen», povedali v § 16. pravil. To je torej resnica, vse drugo je «faustdicke Lüge», in nesramno zavijanje. Dalje kričijo Nemci:

Auslieferung an die Slowenen!

Tudi to zlobno hujskanje in zavijanje je treba resnici na ljubo razkrinkati. Predvsem je treba povedati, da so konzum ustanovili delavci, rodem večinoma Slovenci, in da so ga poglavito slovenski odjemalci vzdrževali in mu pripomogli k procvitu. Kar se je torej zadnjič zgodilo, ni «Auslieferung», ampak volja velikanske večine članov. In zakaj se je ta volja, prava volja, pokazala? Ljubi tajna-

celjni, ko ste prav vi sami krivi, vaša požrešnost in nestrpnost, ne pa nemški voditelj «rdečkarjev», kakor se lažete. Die Geister, die ich rief... Prej so Slovenci samo pomagali zidati, vodstvo pa so prepustili strokovnjakom; letos pa ste vi hoteli voliti namesto strokovnjakov same vaše strankarje, hoteli ste imeti vse «tajč in tajč», in zato je izpregovorila tudi volja ogromne večine članov, ki so prej molčali. Ta volja pa je bila za vas siba. Sedaj pa javkate, kakor otrok, če ne doseže meseca in se kujate na nemškega voditelja «der Roten», kakor da bi ga vam on tako visoko obesil. Torej lepo tiho in sami se primite za lastni nos. Da pa jok in stok v Izraelu vendar nekoliko potolažimo, hočemo povedati, da je ne samo sumničenje, kakor da bi se društveni rezervni fond hotel porabiti v zidanje sokolske dvorane, in satansko zlobno zavijanje (priznana nemško orožje!), ampak da se Nemci tudi vedoma lažejo s tem, če slikajo zadevo tako, kakor da bi vse društvo imeli v rokah Slovenci v političnem pomenu besede. Socialni demokrati in narodni Slovenci le predobro vedo, da je skupno postopanje življenskega pomena za ene kakor druge tedaj, če se gre zato, odbiti nemško požrešnost ali podreti nemško korupcijo. Na nepristranski in nestranski podlagi hočejo delovati za društvo eni kakor drugi in konz. društva ne zastopajo ne Slovenci ne socialisti, ampak poštene zadržniki. Ker pa ravno Nemci niso hoteli poznati te nepristranosti, ravno zato smo jih posadili na zrak. Kdor hoče visoko zlesti, nizko pade. Absolutna ravnopravnost in sloga v društvu pa je s tem zajamčena.

Nemci zavijajo!

Kako znajo mojstersko resnico postaviti na glavo, smo že opetovano imeli priložnost opazovati. Tako na primer vedno in vedno ponayljajo «der deutsche Führer der Roten» in vsakemu Mihelnu gotovo stopijo solze v oči, če izve, da je celo «aus dem Riesengebirge» doma. Seveda, kakor da bi Nemec samo na ta način mogel biti, kakor Reger, dr. Maurer, Ogris in drugi te «muštre» hočejo, t. j. «Nemec» je samo tisti, kdor zatira, zaničuje in preganja Slovence in slovensčino na vsak način in brezpogojno. Ker pa Neutzler ni tak «Nemec», zato na «pranger» z njim. Zavijanje resnice pa leži ravno v tem, da se v letaku govori vedno le o «nemškem» voditelju, nikakor pa ne o onih, katere vodi. Vsa nemška javnost si gotovo predstavlja, da so v Borovljah samo nemški delavci. Zakaj pa dotični mazač o tem tako skrbno molči in skiva resnico, kakor gad noge? Seveda! Po-sili nemški purgarji bi radi imeli vse Borovlje v vsenemških barvah, in ravno delavci so tisti, ki se ne sramujejo zato, da jih dannadam opominjajo, da se niso v blaženem «raju», ravno delavci so tisti, ki se ne sramujejo zato, da jih je rodila slovenska mati. In ti delavci so si izvolili Neutzlerja za voditelja, ker cenijo na njem narodno nepristranost in strokovno zmožnost. Lepo pa bi se njemu zahvalili, če bi jih hotel po volji purgarjev prefarbati za «Nemce» in jih gnati v boj proti rodnim bratom. Seveda našim takozvanim Nemcem, ki so zatajili svoj rod, nič ni svetega, zato zatajijo tudi resnico in snejo svojo besedo (kakor hočemo pozneje dokazati) in ne gre jim v glavo, da more kdo pošten in značajan biti, posebno pa, če je tak celo rojen Nemec. Oni živijo še v srednjem veku, ko je bil se samo «gospod» in «podložnik» (zato se sramujejo in zatajajo tudi ime «delavec») in ko je prvi odločeval v vsakem oziru. Tako hočejo, da bi tudi Neutzler kot voditelj naredil z delavci vse, kar zahtevajo — Vsenemci. Naj torej ti naši «bratci» blagohotno vzamejo na znanje: tudi delavci imajo svojo glavo in njih volja odločuje. Hudožno zavijanje je torej, če delajo Vsenemci nemškega voditelja odgovornega za to, kar čutijo in hočejo delavci, ki so rojeni Slovenci.

Predvsem hudo pa straši in peče Nemce

die vereinigten Sozialdemokraten und Slowenen!

Tudi kar se tega tiče, se oni po svojem znanem načinu zavijajo in tudi očitno lažejo. Da to zadujo trditev takoj dokažemo, konstatiramo, da se nahaja na str. 12 v začetku prvega slopa stavek: den vereinigten Slowenen und Sozialde-

mokraten. Tega stavka pa v sloj. izvorniku na dotičnem mestu ni. Tu smo zgrabili, kakor že prej in bomo še pozneje, prav z roko za «faustdicke Lüge». Stvar pa je ta-le: «Korošec» je pisal samo o «skupnem postopanju», to pa je nemško: gemeinsames Vorgehen in ne še: vereinigt. Naravno je, da se zatirani združijo, in naravnost zaslepljeni bi morali biti socialisti in Slovenci, če bi mirno gledali ves nezaslišani terorizem, brezvestno tiranstvo Nemcev, če bi se pustili požreti s kožo in kostmi vred, če bi si dali ugrabiti trudapolno dolgoletno delo v konzumu in se pri tem še vedno postrani gledali. V združitvi je moč, to so čutili nasprotniki; in ironija usode hoče, da so ravno oni bili tisti, ki so si to past nastavili. Osi so nas naravnost prislili k skupnemu postopanju vsled svoje nemasitne požrešnosti. To skupno postopanje je bilo torej pravo, kakor vidimo, in samo začasno. Povemo pa, da utegnejo Nemci imeti s svojo trditvijo o združitvi prav in to tedaj in tako dolgo, dokler vztrajajo na svojem krivičnem stališču, dokler bodo zatirali delavne sloje in jim hoteli ugrabiti pravice in zaslužek. Glasno in jasno tudi povemo, da jim ne bo pomagalo nobeno obrekovanje, sumičenje ali krivična obdolžitev, da bi to vzajemnost razgnali. Prenerodni so za to, ker lažejo o onih tako kakor o drugih in s tem dosežejo ravno nasprotno.

Nemci se perejo!

Hudo peče vest naše nasprotnike, da so hoteli postavne posestnike konzuma, namreč delavce, iz društva izpodriniti in jih ob vse pravice pripraviti. To je res madež, ki bo na njih ostal in bolj ko ga bodo prali, bolj bo smrdelo. Oprati pa hočejo zamorca na vsak način in sebe slikati kot čisto nedolžna jagnjeta, ki so jih «die vereinigten» vrgli neusmiljeno na cesto. Zato pišejo: konzum niso ustanovili delavci ampak «mojstri», dalje: «die Deutschen hatten die Leitung von Anfang an in der Hand», zato slikajo zborovanje 10. aprila t. l. v takih barvah, kakor to morejo riskirati samo za čitatelje, ki slušajo na «blindlings demagogische Hetze». Občudujemo pa njih predrznost in nesramnost v tem, da se upajo te produkte svoje strupene domišljije predložiti celo onim, ki natanko poznajo razmere in so bili osebne priče dogodkov. No seveda, če stopijo na jezuitskem stališču, da sredstvo posvečuje namen, če so si postavili načelo: laž za vsako ceno, potem se tudi temu ne smemo preveč čuditi. Da pa postavimo stvar v pravo luč, povemo to-le: Od začetka so se volili kot zastopniki društva samo oni, ki so bili za društvo in njega procvit res vneti, ki so bili torej postenjaki in strokovnjaki, na narodnost posebej pa se ni gledalo. Debelo in pošteno laž, da so imeli Nemci vodstvo od začetka v rokah, ovrže že samo dejstvo, da je bil ravno v najnovejšem času načelnik društva A. Stangl in kot naslednik njegov je bil na prvem mestu poklican L. Borovnik (der Sokolistenvater). Torej pribijemo: od začetka se v edberoni volilo po strankarskem, ampak po principu zmožnosti. Šele Nemci in to povdarjamo, so zanesli v društvo skrajno strankarstvo. Dr. Maurer je bil tisti, kar Nemci sami pišejo, ki je zahteval vedno in vedno 50% za svojo stanko. Vsi poštene zadržniki pa so imeli ravno 10. aprila priložnost, prepričati se, da ta stranka ne spada v društvo, ker trosi prepir in nestrpnost, hoče imeti vse zase in se poslužuje v ta namen nepoštenih sredstev (tedaj predčasno izdane glasovnice!). Vsi so uvideli, da je obstoj in delovanje društva v skrajni nevarnosti, dokler se trpijo taki elementi v njem. In najsi so parlamentarji vseh strank govorili in sklepali (to in ono in si obljubovali, proti edini velji zadržnikov tudi oni niso mogli kaj ukreniti, in ta skupna volja je bila, da morajo nasilni nemirneži in trositelji prepira, t. j. nemškonacionalci ven iz društva, če hoče to prospovati in se rešiti pogube. Oni so bili v društvu tuj element, vsiljenci, ki so prej konzum hoteli od zunaj uničiti (z bojkotom, zaviranjem, odrekanjem posojila i. t. d.), pa so uvideli, da je to početje zastoj; zato so izpremenili taktike in hoteli se isto poizkusiti od znotraj, t. j. kot udje in posebno kot odborniki. Da prav čisto nič ne pretiravamo, kaže nam dogodek, o katerem

Nemci skrbno molčijo in ga tajljo,

namreč o škodi 4000 K, reci stiritisoč kron, ki jo je napravil pri nakupu moke Urbas kot prejšnji nemško-nacionalni načelnik društva. «Korošec» je o tem pisal v štev. 16., dotični članek je prestavljen dobre ali slabo v nemškem letaku kot vzgled nemškima Miheljnom, kako Slovenci obrekujejo. Dotični odstavek o tej nezaljšani škodi pa je namenoma izpuščen, samo da se vidi trditev o slabem gospodarstvu tem bolj neopravičena. Zakaj se bojite resnice? Kje so «Verlogenheit und Widersprüche». Pa saj se menda poznamo! Isti Urbas Cencan je načelnik novega «Wirtschaftvereina», za katerega fektate po celem «rajhu». Nemski Mihel pa vendar ni tako zabit, da bi izročil takemu pestenjaku svoj denar, zato mu je treba resnico prikriti. Vi pa, ki ste skovali novi «Wirtschaftsverein», te razmere dobro poznate, zato si mi moremo misliti samo to-le: ker ste izvolili Urbasa za načelnika, mu gotovo ne odrekate zmožnosti in se ne bojite, da bi tudi vam ne napravil 4000 K; prepričani morate biti, da je napravil pri našem konzumu to škodo prav namenoma, hotel je torej društvo uničiti. Vi ste ga zato kot svojega zaupnika še posebej odlikovali, zato si smemo misliti, da imate iste namene tudi vi. Perite se torej, kolikor hočete, lažite in zavijajte, kolikor vam je ljubo, naše ljudstvo pozna vas in vaše črne namene. Dejanja kažejo človeka v pravi luči, ne pa sladke besede. In ravno vsem znana dejanja so, ki obsojajo «mejstre» in njih delo.

Nemci lažejo!

Ze dosedaj smo odkrili laž na laž, ki jih tresijo naši Tajcnaceljni v omenjenem letaku med svet. Če bi pa hoteli zasledovati vsako neresničnost, bi potrebovali najmanj toliko prestora, kot oni. Ker nam pa ravno tega primanjkuje, hočemo osvetiti samo še najočitnejše neresničnosti. Pri vseh svojih olepševalnih poizkusih, vendar oni sami niso nikogar prepričali, da bi bila nemška šporkasa voljna posoditi l. 1911 denar za zidanje nove hiše, dečim morajo oni sami priznati, da so Slovenci to storili «bereitwilligst» in da se imeli zadržarji v svoji stiski «ein über alles Erwartem günstiges Ergebnis». Za to se gre in to stoji pribito. — Dalje čakajo Nemci nekaj, kakor da bi Slovenci predlagali Nemcem pred zadnjo volitvijo skupno postopanje proti socialistom, v eni sapi dolžijo istega delikta tudi Neutzlerja. Vsak razumen človek pa takoj uvidi, da je tako pavšalno sumničenje jako poceni, posebno ko se nebena fakta in imena ne navajajo in menda tudi za «deutschfortschrittlichen Bezirksausschuss» nihče ne ve. No, in ta pravilni «aussus» se vrže v domisljiji v imponujoče pozo, «lehnte ab... war aber bereit...» Kajpada, samo da bi kde hotel! — Prav očitna in debela laž je tudi ta-le: Na strani 6 letaka se piše, da so bili Slovenci po zborovanju 10. aprila «schweigsam» in se razvoj borbe alika sploh tako, kakor da bi se bili Slovenci od začetka sploh ne brigali za društvo in kakor da bi prisli čisto nepričakovano neter. Kde se taki omejemosti ne smeje! Učemo-slepi g. mazač, ali ste dne 16. aprila t. l. torej takoj po onem zborovanju, ali ste tedaj spali, ko je prinesel «Korošec» v štev. 8. poldrugo stran dolge poročilo o onem zborovanju. Ali je to «schweigsam»? Ali pa si imamo misliti: Er sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht! Res pa je, da so omenjeni dopis brale cele Borovlje in vsa okolica! Da so ljudje kvalo vedeli listu, ki se je tako tople potegnili za njihove pravice in da so se za stvar tudi res navdušili, to se je pokazalo pri poznejšem glasovanju. Seveda je vas, nacionalce, oni dopis zbedel v oči, ker je postavil vaše nasilstvo v pravo luč. Zato ga je treba po vaši znani maniri zatajiti, reči: Za nas ga ni! Tem bolje, naj pa ne bo za vas, za druge pa je bil, in to nas pa veseli.

Kogar veseli, naj primerja to verodostojno poročilo o zborovanju 10. aprila, in pa one poročilo v nemškem letaku. Občudovati bo moral spretnost, s katero zna dotični poročevalec zavijati dejstva, prikrivati resnice in slikati položaj naravnost lažnjivo. Omenim naj samo, da se slika položaj pri onem zborovanju tako, kakor da bi bili terorizirali Slovenci, predvsem pa soc. demokratje (Neutzler). Kdor je bil omenjenega dne navzoč, more pričati, kako iz mezinca je izsesana ta trditev in kako so stvari stale ravno narobe.

Zakaj so Nemci morali iz konzuma?

Ze prej smo dokazali, da so hoteli Nemci namenoma uničiti društvo, da so pa zadržarji še pravočasno izpregledali ta njih namen in jih zato pošteno plačali. V dolgih jeremijadah se sedaj pritožuje in javkajo, da se to in to storili, se zanašali i. t. d., ali nasprotniki so jih pa zahrbtno napadli in jih izbacnili: Poglejte nas, nedolžno jagnje, ki smo izročeni takim volkovom. Kdo se taki svetohlambi ne smeje! Malo časa pred volitvijo za konzum je bila volitev občinskih odbornikov. Vsakdo ve, kako so Nemci postopali tedaj. Očitno se jim je prej turško gospodarstvo z občinskimi demarjem, očitno se jim je tedaj take stvari, kakršnih si pošten človek ne da reči. Oni pa se niso upali oprati na primernem mestu, ampak so se poslužili vseh mogočih in nemogočih sredstev, da bi se vzdržali pri krivičnem gospodarstvu, da bi bili memoteni sami med seboj in da bi jim kak pošten človek ne mogel gledati na prste. Njih čast je že zahtevala, da bi podali račun o svojem delovanju in da bi pustili v javno gospodarstvo tudi druge. Oni pa so se ravno tega bali, kakor hudič križa, molče so pogoltnili vsa očitanja in s tem priznali, da se bojijo javnosti. Celo tako daleč so šli, da so odrinili svoje pristaše, one namreč, ki so vsaj nekoliko prevdarni in ne silijo čez drn in strn v nemški «rajh». Na njih mesto pa so posadili kričave pritepence, ki so pred kratkim prisli v Borovlje s trebuhom za kruhom, se tu zredili in si napolnili žepa ter sedaj izpodrivajo demacine. In take čedne družbo naj bi torej sprejeli Slovenci in socialisti v svojo sredo! Oni naj bi pozabili občinsko gospodarstvo, obč. volitve, gospodarstvo pri puškarski zadrugi, in sploh vse, kjer imajo ti poštenjakoviči svoje prste zraven. Nasim Posilincem torej povemo: Ljudstvo vas je sodilo in obsodilo in vas tudi še bo, če bo treba. Časi, ko je šla vaša pšenica v cvet, in se je moral človek držati vasega ukaza: plačaj in molči! so minuli. Vam pa svetujemo: Ne delajte vsaj smešne figure s tem, da se delate preveč nedolžne in poštene.

Kaj Nemci izpuščajo.

V št. 14. je pisal «Korošec»: «Samoposebi je umevno, da ta naša zmaga nemškutarje nič ni kaj prijetno dirnila. Maurer je skripal z zobni, se jezil nad hudo žejo — mimogrede pripomnimo, da je bil on poklican, da 12. ure popelneči štetiglasove — preklinjal je črne in rdeče, sikal kot kača — a bilo je vse le zvonjenje po toči». To je borovski nemškutar, ki tako rad riga kakor kak osel, na kratke prestavil takole: «Begrifflich ist es, das dieser unser Sieg die Deutschümler nichts weniger als angenehm berührte. Dr. Maurer knirschte mit den Zähnen». Seveda. Jozijove žeje in njegove jeze ni hotel omeniti. Dalje je pisal «Korošec»: «da ako dobije nemškutarji društvo v svoje roke, pomeni to zanj smrt. Kako naj bi hodili nemški voditelji mimo «Resentalerhofa» v konzum? Da so ta zadnji stavek Nemci izpustili, je pač umljivo. V svoji poštenosti so seveda tudi tale stavek lepo zamolčali: «Če se je napravilo v minulem polletju samo na moki okroglih 4000 kron škode, se meramo opravičeno vprašati, jeli to tisto dobro gospodarstvo, na katero se je pred vsemi razumel Malajovec Cencan?» V št. 16. je «Korošec» poročal o ustanovitvi nemškega konzumnega društva, katero zdaj vsi imenujejo «Unterhoserntalerbirtichferajn» ter pripomnil, da stari konzum novorojenemu podjetju poje otožni «memento mori», kakor je že pel prejšnjemu trgovcu Kladeju. Nemci so Kladeja zamolčali, izpustili so pa tudi — in to je zelo značilno — sledeči stavek iz navedenega članka: «Med drugimi (odborniki nemškega konzuma) omenimo le Homzičko, katerega pozna sedaj vsak otrok kot neznčajnega uskoka, ki je predsedal le radi tega, ker je prišel k boljšemu koritu; poleg njega se blesti ime slaboznane Urbasa Cencana, ki je napravil kot načelnik našega konzuma same na moki 4000 kron škode, ter se ponudil sedaj nemškutarjem, da se tem kot načelnik pokaže svoje umetnosti v gospodarstvu». Navesti bi se mogli mnogo stvari, katere je tisti, ki je prestavljal naše temeljite in v vsakem oziru resnične članke, namenoma izpustil in zamolčal, ker bi moralo biti svama vse borovske nemčurje,

ake bi nemška javnost izvedela, kake duševne reve da so, pa žalibog nam je prostor pičlo odmerjen.

Nemškutarji, ti se pa res poznajo!

Svoj čas je pri neki nemški slavnosti razobesil Čudnov Foltej na Kobli nemško zastavo; «Mir» pa je pisal ob tej priliki, da je Čudnov Foltej razobesil svoj «šircel». Raditega imenujejo zdaj mnogi v Borovljah nemško zastavo kratkomalo «Foltijev šircelj». Temu se je privadil tudi «Korošec» dopisnik ter je pisal o onih, «ki se niso prisegli na Jozijovo črno brado in pa na Foltijev šircel». Zdaj pa poslušajte, kako so to razumeli naši nemškutarji! Takole: «Jene, die noch nicht zum schwarzen Barte des Joserl' (dr. Maurer) und dem Schürzenjäger Foltej (Valentin Tschinkowitz) geschworen haben.» Torej mi smo mislili na Čudnovega Folteja, nemškutarji pa na Damkovega Folteja ter so mu dali prav lepo ime «Schürzenjäger». Se pač res dobro poznajo. Sicer so izdali tisti, ki so skrpucali nemško «Auslifrisko», še dve drugi lastnosti Damkovega Folteja. «Korošec» je namreč zapisal o Damkovem Folteju v svoji 14. številki tele besede: «Najboljše se je odrezal Damkov Foltej, ki mora biti seveda povsod zraven. Nekdo se je namreč čudil in jezil nad skupnim postopanjem Slovencev s socijalnimi demokrati, a Foltej se mu res pametno odreže: «Was haben wir denn dabei g'habt». Nasi nemškutarji gotovo takoj mislijo na blamažo in na nezmožnost za resno delo, če omeni kdo Damkovega Folteja, kajti zgoraj navedene besede v «Korošcu» se glasijo — poslušajte in strmite! — v nemški «Auslifrisko» tako-le: «Am meisten blamierte sich der Damkov Foltej (Valentin Tschinkowitz), der natürlich überall dabei sein muß, obwohl ihm jedes Verständnis für eine ernste Arbeit fehlt.» Končno je «Auslifrisko» razodela še eno lastnost širsi javnosti, lastnost, ki pa je vsem nemškutarjem skupna. «Korošec» je namreč govoril o onih brezvestnih nemškutarjih, ki pod «Südmarkino» patronanco hočejo uniciti vse, kar si pridelata z žuljevimi rokami delavec in kmet; tudi pisec «Auslifrisko» dobro ve, da pomeni «brezvesten» «gewissenlos», pa je, ker trdno prepričan, da so vsi nemškutarji neumni, tako da si nemškutarja brez neumnosti gotovo niti misliti ne more, prestavil namesto «gewissenlose Deutschümler», kar je res trdil «Korošec», «unwissende Deutschümler». Torej, borovski nemškutarji, zdaj pa le pogledite in malo premislite, kake lepe lastnosti vam je dal tisti, ki je sklanfal «Auslifrisko»: Schürzenjäger, Blamage, ohne Verständnis für eine ernste Arbeit, unwissend; vse to je pisal o vas eden izmed vaših vrst, vaš somišljenik; vi ga gotovo bolje poznate kot mi; sicer pa mislimo, da storite najbolje, ako se za vse te lepe komplimente zahvalite onemu možakarju, ki se brez pravice in proti postavi imenuje «direktor».

Nemci so besedo snedli!

Nemci očitajo Slovence in socialistom, da pri zadnjih volitvah niso držali besede in zavrgli vse nemške kandidate. Po pravilih (statutih) pa ima vsak član prestost, voliti kogar hoče; dokazali smo tudi že, iz kakšnih tehtnih vzrokov so glasovali vsi delovni sloji proti vsiljivi nemški buržoaziji. In kaj so storili ti? Ne samo, da so se čisto po svojem maščevali (kar je že nekoliko razumljivo pri ljudeh, ki o dostojnosti in pravi izobrazbi nimajo tenkočutnih pojmov), ampak oni so postopali celo protipravilno in protipostavno in proti dolžnostim, ki so jih prevzeli na občnem zboru. Najprej so torej po razglasitvi volitev naznanili svoj izstop iz društva. K temu so si vsi drugi samo mislili: «Gut weg!» Svoje nestrpnost, škodoželjnost in maščevalnost pa so pokazali po tem, ko so na vse kriplje začeli delovati proti konzumu in so svoje pristaše v starem odboru prisilili k odložitvi mandatov nazyliz temu, da se jim prej prav oni sami naložili dolžnost, zastopati društvo dalje, registrirati nova pravila in nove odbornike. Vsakdo razume, da to ni nedolžen volilni manever, kakor v slučaju socijalistov in Slovencev, ampak da je to čisto navadno kaznjivo protipostavno postopanje. Se hujske pa šele pride! Zvesti odborniki so si v tej sili pomagali na ta način, da so dali registrirati 4 zadržarjike, ki bi posele društva vodili do ta čas, da bi bili legitimirani novi odborniki. Nasi nasprotniki pa so proti temu v svoji onemogli jezici rekurirali,

grasko nadsodišče jim je hitro, brez da bi se o pravem stanju zadeve iz uradne dolžnosti informiralo, ugodilo in registracije razveljavilo. S tem se je pokazal pravi, podli namen nasprotnikov: hoteli so doseči, da bi bilo društvo brez zastopnikov, da bi se moral konzum zapreti in se na ta račun že hvalili z «besser verstehen». Kajpada! V podlosti in protipostavnosti se marsikdo boljše spozna.

Kaj se bo z konsumo zgodilo nadalje? Ne moremo tega še natanke povedati vendar lahko, že pomirimo naše zadržane, da se podli nameni nasprotnikov ne bodo uresničili. Opozarjamo pa naše pristase, naj bodo na straži in naj se za svoj konsum brigajo, kakor za punčico svojega očesa! Mnogo sadov je sedanj konzum za ubožne ljudi že prinesel, še več pa jih more prinesiti, če bo imel dobre voditelje. V našem konsumu ravno hočemo dokazati, da si interesi kmeta in delavca niso nasprotni, ampak da se ta dva sloja medsebojno spopolnjujeta. In ravno nasprotniki so oni, ki bi radi med nje zanesli trajno sovrašтво in razpor. Torej združniki, pozor!

Vabilo.

Društvo „GOROTAN“

ima

svoj občni zbor

v nedeljo, 3. septembra
ob 2. uri popoldne v
benediktinski kleti v Celovcu.

Narodne zadeve.

Koroški šolski Verordnungsblatt. Kakor je «Korošec» svoj čas (št. 15) poročal, je hotel c. kr. šolski svet vsiliti šolam na Strojni in v St. Danijelu nemški pouk v šoli. Državno sodišče je pa bilo k sreči nam koroškimi Slovencem drugih misli ter odloke prvih instanc kot popolnoma nepostavne razveljavilo. Koroškemu šolskemu svetu pa ta poper nič ne dě dobro. Radovedni smo bili, kako bodo vihali svoj nos, ko jih bo začel skeleti poper. Pa glej ga! Dosedaj ga še menda niso vzeli «zur Kenntnis» (na znanje); da bi ga še ne bili dobili od zgoraj, ne moremo verjeti. V svojem Verordnungsblattu (redigiert im Landesschulrate menda od Volksrata) ne najdemo v tem ničesar, kar je vendar za celo šolstvo na Koroškem največjega pomena. Upajmo, da kmalu kaj pride!

Na slovenske učitelje jim mrzi. «Štimce» prinašajo v številki od dne 20. avgusta dopis iz Velikovca. V tem dopisu pišejo o učiteljski konferenci takole: «Na Koroškem se resno začinja narodna hecarija. V velikovškem okraju je nekaj let sara nekaj zagrizenih bindišarskih učiteljev, ki se obnašajo zelo ošabno in ostudno. Tako so randalirali nekateri teh učiteljev na dan konference na kolodvoru v Pliberku in v Velikovcu so se obnašali ravno tako ostentativno. Pri konferenci pa slovenski učitelji še govoriti niso marali z nemškimi kolegi in so kuhali skrivno jezo.» Tako «Štimce». Mi se pa iz srca veselimo, da imamo tudi koroški Slovenci nekaj naših učiteljev, ki so krepki narodnjaki. Osi se ne bojijo pricapljanh ljudi, katerih ni dosti, da jedo naš slovenski kruh, ampak, ki hočejo še vihteti na Slovence bič. Slovenski učitelji se ne bojijo niti sto niti tisoč takih nemških Mihlno in se tudi ne bojijo izdajic, ki se plazijo pod nogami teh privandranh mogočnejev. S tem, da klečeplazijo naši odpadniki okrog teh ljudi in se tako sami sebe ponižujejo, pokažejo, da niso nič vredni. Slovenski učitelji bodo korakali tudi nadalje krepko naprej in se ne bodo menili za podlo druhal in za breznačajne. Naj javkajo, naj kličejo na pomoč pekla ali Votana: Slovenski učitelji se ne ustrašijo, ker z njimi je pravica in narod.

Znani rodoljub in narodni dobitnik gosp. F. Omersa, industrialec in veleposestnik v Kranju je bil povodom 80. cesarjevega rojstnega dne odlikovan s zlatim zaslužnim križcem s krono. Gestitamo.

Naročajte in širite naš list!

Svetovna politika.

Državni proračun za leto 1911. «Narodni Listi» poročajo, da bi proračun za l. 1911. na podlagi dosedanjih računov o dohodkih in izdatkih posameznih resortov izkazal 100 milijonov primanj-kijaja. Zato bodo morali brisati toliko, da se vpostavi ravnotežje. Seveda se bo to brisanje vršilo na račun ljudskih potreb, zato je gotovo, da s proračunom za leto 1911. ne bo nihče zadovoljen. Delo za dayčno reformo, s katero bi se dobilo večje dohodke, tudi počiva popolnoma, ker sta oba prizadeta sekcijaska načelnika Reisch in Bernatzky na dopustu.

Hrvaški sabor je bil v ponedeljek slovesno razpuščen. — Govori se, da je ban Tomasič dobil par 100.000 K na razpelo, da «napravi» na Hrvaškem volitve po ogrskem vzoru.

Jubilejne slavnosti v Črni gori so se pričele 28. avgusta. Knez Nikita ohaja namreč petdesetletnico svojega vladanja in zlato poroko obenem. Listi pišejo, da je bila Črna gora proglašena kot kraljestvo.

Koreja. Kakor so že listi poročali, je Japonska anektirala Korejo. Še pred dobrimi desetletji je bila med Kitajsko in Japonsko ležeča Koreja docela neznana dežela. Šele po vojski l. 1894. med Kitajci in Japonci se je svet začel zanimati za Korejo. Njeno važnost sta spoznali zlasti Japonska in Rusija. Poleg velikega stratezičnega pomena, krije Koreja v sebi tudi mnogo bogastva. Dežela ima velike množine bakra, svinca, srebra in zlata. Dasi se dobavlja zlato še na zelo primitiven način, se ga vendarle dobi vsako leto štiri do pet milijonov kron. V Koreji je zelo redoviten svet; prideluje se žito raznih vrst, riž, tobak, bombaž in drugo. Koreja je bila stoletja zaprta tujcem. Vsakdo je bil v smrtni nevarnosti, ako je prekoracil korejsko mejo. Ljudstvo je zelo verno in pošteno in se je pustilo neusmiljeno dreti svojim duhovnikom. Narod bodo zdaj drli še bolj, kajti domacim oduhom se je pridružila še tuja vlada. Japonsko cesarstvo je zdaj postalo za polovico večje. Japonska meri 417.000 kvadratnih kilometrov, Koreja pa 218.200. Koreja ima približno 9.800.000 prebivalcev, je torej zelo redko naseljena. Za Japonce je to zelo dobro, ker jim postaja njihova domovina zelo tesna. Anekstija ne bo prinesla Korejcem nič dobrega.

Gospodarska vprašanja.

Bolehanje govedi na vnetju črevesa.

Po naših pokrajinah in tudi preko mej naše domovine je med govejo živino zelo razširjena bolezen, takozvano kronično črevesno vnetje, ki je po

Vabilo.

Pozor! Slovenke in Slovenci!

Telovadno društvo „Sokol“ v Borovljah

priredi

v nedeljo, dne 9. oktobra 1910. leta ob
pol 3. uri popoldne v dvorani pri Cingelcu
na Trati

veliko tombolo.

Kdor hoče torej kaj lepega zadeti, naj pride in pripelje tudi druge. Za zabavo po tomboli bo skrbel pevski in tamburaški odsek «Sokola». Za dobro postrežbo s pristnim vinom in raznovrstnimi jedili pa bodeta skrbela Priska in Janez Fric.

Ker je čisti dobiček namenjen v sklad za «Sokolski Dom» v Borovljah, prosimo uljudno za najobilnejšo udeležbo

odbor.

svojih znakov zelo podobno črevesni sušici, jetiki, ali — tuberkulozi. Razlikuje se pa od te v tem, da jo povzročajo drugače glivice ali bakterije. Tej bolezni, ki v toliki meri škoduje našemu kmetovalcu, so podvržene zlasti krave od 2.—6. leta, manj starejše. Pri juncih in bikih najdemo jo le izjemoma. Iz tega sledi, da se ne širi omenjena bolezen po plemenskih bikih, kakor nekatere druge bolezni, in kakor se je to prvotno mislilo. Le redko oboli le ena krava. V več repov broječih hlevih opažamo, da je kar 5 do 10% vse živine okužene. Tudi ni omejena na gotov letni čas, ampak nastopa pozimi in poleti, bodisi, da jo gonijo na pašo. Vendar zatrjujejo strokovnjaki, da se pojavlja bolj pogosto pozimi in tedaj tudi z vidnejšimi znaki. Prvi znak omenjene je, da daje obolela krava oddnedodna manj mleka. Dasiravno povzijejo take živali dosti krme, prično hirati in krave, ki so bile poprej dobro rejene, postajajo mršave in suhe. Dlaka ne pada več tako gladko po telesu, ampak štrli po koncu. Poprej voljna koža, se sedaj tesno drži ogrođa. Oči postajajo motne in upade. Tem znakom se pridruži še driska. Odpadki so tekoči, zeleno-rujajkaste barve, razširjajo pogostokrat prav neprijeten duh, ter vsebujejo precej neprebavljenega krmila. Okužene živali popijejo izvenredno veliko vode. Množina mleka je vedno manjša in se v posameznih slučajih, predno živinčce pogine, popolnoma posuši. Mnogokrat se bolezen brez pravega vzroka izboljša, zlasti če premenimo krmo ali prestavimo živinčce v drug hlev, toda čež več ali manj časa nastopi še hujše nego prej.

Dasi je živinozdravniška veda tekom zadnjih let zelo napredovala, ji ni moč to bolezen ozdraviti docela. Te bolezni bakterije so tako globoko zarite v črevesno sluznico in v limfatične šleze v črevesu, da kljubujejo tudi najmočnejšim razkužilom. Nimamo pa posebnega sredstva, ki bi jih zamoril, ne da bi pri tem poškodoval črevesne sluznice. Edino, kar moremo za omejitev te kuge storiti je, da odstranimo obolelo žival od zdravih ter jo damo mesarju. S tem jo, kolikor mogoče dobro vnovčimo in preprečimo, da se bolezen ne razširja. Odstraniti pa moramo iz hleva tudi steljo in vse odpadke, ker se v teh nahaja velika množina bakterij. Stajo bolnega živinčeta, jasi in vso okolico moramo dobro očistiti in prebeliti z apnom. Če hlevov dobro ne razkužimo, nam odprodaja sama veliko ne pomaga. Kako se razširja ta bolezen, ali po krmi, ali na kak drug način, še ni popolnoma dognano.

Raznoterosti.

Količek za zrakoplovec. Francija namerava ustanoviti zračno flotilo v bojne svrhe, broječe 50 letalnih strojev raznih sistemov. Celo vojaško zrakoplovstvo bo podrejeno generalu Roques-u. Vojaške vaje se ne bodo vršile brez letalnih strojev. Državni zbor bo naprosen za dovolitev dveh milijonov frankov pri prihodnjem proračunu. — Avstrija je vendar dosegla rekord. Avstrijski general je šel v zrak. V mirnem času grede navadno generali s plavo polo v pokoj. Neki dunajski general je pa napravil izjemo, sedel na letalni stroj Warchalovskega pri Dunajskem Novem Mestu in šel v zrak. Ta vzlet ni imel nobenih posledic.

Zakoni se sklepajo pri — polnih blagajnah. Kakor poročajo listi, se poroči v kratkem času s hčerko ameriškega milijonarja Morgana španski kronski pretendent don Jaime Bourbonški. Ta se ni odpovedal španskemu prestolu in je sin lani umrlega don Karlosa. Še vedno sanja, da postane španski kralj, sicer pa ima res precej privržencev v Španiji. Morda misli z ameriškim dolarji prej priti na prestol. Toda večina Špancev ima že enega kralja preveč.

Kolera hudo razsaja. Kakor nekateri listi omenjajo, je najbolj razširjena na Ruskem, a tudi v Italiji se množe smrtni slučajji. Tudi na Dunaju se je pripetil sumljiv slučaj. Zbolela je pod znaki kolere deklica, ki pa se ji stanje boljša.

Žlindra

Kdor takoj
kupi, dobi
še poseben
popust!

zajamčena,
po najnižji
ceni se dobi
samo pri

Porabite
ugodno
priliko!!

Agro Merkurju
v Ljubljani in Trstu.

Dobe se tudi vsa druga gnojila!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5.000.000.

Rezervni sklad K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

☒ Kolodvorska cesta št. 27. ☒

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. :: Borzna naročila.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 52—53

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Edina slovenska kislavoda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izbornozdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, boleznin v ledvicah in mehuru ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izbornozdravilna, temveč tudi osvežujoča

namizna kislavoda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899. 8 12—1

Naroča se pri **oskrbništvu Tolstovrške slatine**, pošta **Guštanj** (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovinci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislavo.

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo.

Slovinci, ne zablite družbe
SV. CIRILA IN METODA

Varstvena znamka:
„SIDRO“.

Siniment Capsici comp.

nadomestek za 38

sidrov - pain - expeller

je vobče priznan kot **izvrstno, bolečino tolažeče in odvajalno vmetenje pri prahlajenju** i. t. d. Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v, K 1'40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvorne steklenice in škatlje z našo varstveno znamko „sidro“, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvorni izdelek.

Dr. Richterja lekarna pri „zlatem leu“

v Pragi
Elizabetna ulica št. 5, nova.

Razpošiljatev vsak dan.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

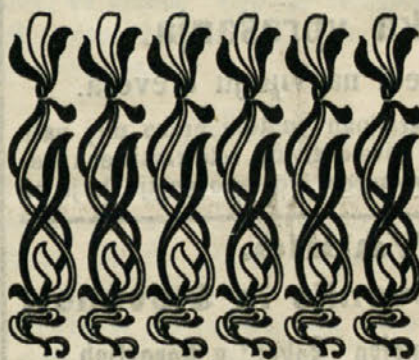
Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig 52—4

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Vina

štajerska, dolenska, goriška, vipavska, istrijska, dalmatinska, jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

232 52-38

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi, najvarnejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po 4 1/4 od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti **prilpisuje dvakrat na leto** h kapitalu in sicer 30. rožnika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje Mestna hranilnica sama, tako, da dobi vsak vložnik 4 K 25 vin. od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto.

Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjsko v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev potrjenih pravil **mesto Radovljica** z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, ki znaša sedaj čez 200.000 K.

Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge izmed vseh drugih denarnih zavodov na Gorenjskem. Zato nalagajo c. kr. okrajna sodišča in drugi c. kr. uradi vse vloge nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici.

Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroči naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama.

Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštne položnice, katere so vsakemu na razpolago.

Posojila na zemljišča

9 26—1

dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16 1/2, 19 1/2, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane torej še vedno 300 K dolžan. **Dolžnik Mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v celoti dobi še za 97 vin. manj.**

Nadalje dovoljuje posojila tudi na menice in proti zastavi vrednostnih papirjev.

Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod na Gorenjskem.

Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglasi naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajnega sodišča, kjer se uraduje **vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne** razen ob nedeljah in praznikih.

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.